

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

Jezus moest lijden

Van toen aan begon Jezus Zijn discipelen te vertonen, dat Hij moest henen-gaan naar Jeruzalem en veel lijden ...
Matth. 16:21

Ieder jaar bezint de kerk zich, inzonderheid in de zeven lijdensweken, op het borgtochtelijk lijden en sterven van Christus: in gedachten volgen we Hem dan zelfs van stap tot stap op Zijn via dolorosa. Zijn weg der smarten! Ook dit jaar en in deze lijdensweken is dat weer het geval ... Hoe doen we dat echter? In welke gezindheid, in welke gestalte des harten? Hoe zien we die lijdende Man van Smarten eigenlijk? Laten we nooit vergeten, dat die gezevende Christus niet leed en stierf als een of andere edele martelaar of iets dergelijks, neen, en nog minder als een misdadiger, maar als Borg, als plaatsbekledende en daarom ook schuldverzoenende en gerechtigheid-verwerrende Borg en Middelaar voor al de Zijnen! Mij dunkt: dat komt ook in deze tekst duidelijk uit.

In deze eerste lijdensaankondiging houdt Jezus het Zijn discipelen (en in hen ook Zijn hele kerk van alle tijden en plaatsen) duidelijk voor, dat Hij moest lijden. Let wel: dat kon dus niet anders: dat moest Hij werkelijk! Ja, maar waarom dan? Wat was daar de reden van? Moest dat dan vanwege een of andere misdaad, door Hem begaan, of iets dergelijks? Ach, hoe zou het kunnen, immers Hij was toch de vlekkeloos Heilige, die nooit enige zonde gekend of gedaan heeft! Dat Jezus moest lijden had dan ook een andere oorzaak, namelijk omdat de profetie en daarom ook de Raad Gods tot verlossing van Zijn volk vervuld moest worden. Ik kan ook zeggen: omdat Hij Zich in de stille Raads des

Vredes reeds van eeuwigheid gegeven had om als plaatsbekledende Borg voor al de Zijnen aan Gods geschonden recht te voldoen, hun schuld te verzoenen en zo ook een eeuwige verlossing en een volkomen zaligheid te verwerven en aan het licht te brengen. Kortom: Jezus moest dus naar Gods Raad lijden omdat Hij Borg voor de Zijnen was geworden!

Immers, daarom was Hij toch ook beladen met de last van hun zondeschuld alsook van Gods rechtvaardige toorn en straf. God wil toch, dat aan Zijn gerechtigheid genoeg geschiede: Gods recht eist volkomen voldoening! Welnu, nu Christus Zich dan, beladen met schuld, in de plaats van al de Zijnen onder dat heilige recht van God gesteld heeft, o, nu betekent dat dan toch inderdaad ook, dat Hij dan die volle last van Gods toorn en straf ook volkomen dragen moet! Dragen moet, uiteindelijk zelfs tot in de vloekdood aan het kruis! Ja, zie, en vandaar dan dus inderdaad ook dat lijden, dat allervreselijkste lijden, waarvan die gezevende Borg bij monde van David reeds kwam te getuigen: "Mijn God, hoe zwaar, hoe smart'lijk valt dit lijden voor Mijn gemoed." Let wet: dat lijden van Christus was dus, goed gezien, ook lijden om der zondewil. Jesaja profeteerde reeds: "Maar Hij is om onze overtredingen verwond en om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld." En elk van Gods kinderen krijgt daarom ook persoonlijk en in der waarheid te beleven door het ontdekkend licht des Geestes in zijn hart: "Ik ben 't, o Heer', die U dit heb gedaan ... Want dit is al geschied, eilaas, om mijne zonden." U ook? Is dat ook uw ervaring reeds geworden? O, dan wordt het werkelijk ook verstaan en

ingeleefd dat dat lijden van Christus nu inderdaad ook lijden is dat ik eigenlijk verdiend heb en dat ik eigenlijk zou moeten ondergaan; ja, en dat voor eeuwig zelfs, zonder dat daar ooit een einde aan zou komen ...! Jezus moest lijden wil zeggen: Ik moest lijden!

Ja, o zie, maar wat krijgt in die weg dat lijden (en met name dan toch ook dat moeten lijden) van Christus dan toch juist ook een onuitsprekelijk rijke betekenis en waarde voor het hart! Immers, behalve Gods recht laat dat lijden van Christus ons naar diezelfde Raad des Vredes dan toch niet minder ook zo duidelijk dat onbegrijpelijke wonder van Gods weergaloze liefde zien, namelijk dat Hij nu toch inderdaad Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft (en die Zoon ook zichzelf!) om in de weg van Zijn borgtochtelijk verzoeningswerk – en dat wil dan toch ook zeggen: om in de weg van Zijn bitter lijden en sterven – voor schuldige in zichzelf reddeloos verloren zondaren aan Zijn recht te voldoen en een volkomen zaligheid te verwerven! O, dan is dat moeten lijden van Christus dus inderdaad niet het minst ook een moeten lijden vanwege de liefde Gods! Hij voor mij: Hij in mijn plaats; o wat een wonder als de Heilige Geest de ogen des geloofs daarvoor ontsluit en ik daar persoonlijk werkelijk houvast aan krijgen mag!

Kent u dat? Weet u wat dat is? immers: op het persoonlijk kennen en ervaren ook van deze dingen komt het toch ook in ons leven – en daarom dus ook in deze lijdensweken – allereerst en bovenal aan. Anders is het toch onmogelijk om zelf ook persoonlijk in de zalige vrucht van dat borgtochtelijk lijden en sterven van Christus te delen. Integendeel: dan zullen we zelf toch eens voor eeuwig die last van Gods toorn en straf moeten dragen en ondergaan. En dat zal vreselijk zijn....!

Door dat lijden en sterven van Christus zijn al de Zijnen van die toorn en straf Gods echt voor eeuwig verlost. Ja, zij

mogen als vrucht daarvan zelfs in Gods liefde en gemeenschap delen: hier reeds in beginsel en straks voor eeuwig volkomen! U ook? Ach, nu is er in die lijdende en stervende Borg ook voor u nog plaats bij 't kruis...!

"Leer mij, o Heer", Uw lijden recht betrachten,

in deze zee verzinken mijn gedachten...

O liefde, die om zondaars te bevrijden, zo zwaar zou lijden..."

Ds. G. Bouw

Van de administratie

Hartelijk dank voor de abonnements-gelden en giften, die wij in de afgelopen twee weken weer mochten ontvangen. De giften bedroegen in totaal f. 785,00. Het is erg fijn, dat de meeste abonnees inmiddels betaald hebben. Zou het resterende deel van diegenen,

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:

Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116.

Fax: 020-8739933

Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk. Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.

Advertenties f 0,75 per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Dit tijdschrift wordt ten behoeve van iedereen die niet op de gebruikelijke manier kan lezen uitgegeven op groot-letter of via de Electronische Postbus. Informatie en opgave: CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden, Postbus 131, 3850 AC Ermelo, tel. 0341-551014.

die wel het voornemen hadden om dit te doen, maar daar tot op heden niet aan toe kwamen, dit alsnog willen doen? Alvast bedankt hiervoor!

Vier nieuwe abonnees konden wij inschrijven, opgegeven door andere abonnees van ons blad.

Met vriendelijke groeten,

P.J. Boers

Van de redactie

Inhoud.

In dit nummer van ons blad plaatsen we een meditatie van ds. G. Bouw over Matth. 16: 21. Verder vervolgartikelen.

Ontmoetingsdag.

We willen u nogmaals de datum voor-geven van onze volgende ontmoetingsdag. Deze zal gehouden worden D.V. zaterdag 21 april in het kerkgebouw van de Chr. Geref. Kerk te Werkendam.

's Morgens aanvang 10.30 uur.

Sprekers: Ds. M.C. Tanis en ds. J.M.J. Kievit

's Middags aanvang 14.00 uur.

Sprekers: Ds. K. Hoefnagel en ds. A. van Heteren.

Het gedenken in het gebed

Ambstdragers, bijzonder predikanten worden geroepen veel te bidden. Het geschiedt op verschillende plaatsen. Soms zeer veel. Aan het gebedsleven zijn door de Heere eisen gesteld, die steeds voor de aandacht dienen te staan. Er moet bij geleefd worden. De hoofdzaken van de gebeden in de Bijbel moeten bekend zijn. Preken is een niet te onderschatten opgaaf en dat geldt ook van het gebed. Het laatste kan zo vergeten worden of gering geacht worden. Het: 'Heere, leer mij bidden', mag niet ontbreken. Het moet regelmatig beleden worden, alsook de vraag om vergeving in het bloed van de Heere Jezus en de bearbeiding tot en het leiden in het bidden door de Heilige Geest. De gebeden, die staan in Gods Woord, gaan voor Gods di-naren leven. We denken nu aan het gebed, wat we vinden in Nehemia 9. Een openbaar gebed. Het valt ons op dat het een bidden is, dat zich houdt aan Gods Woord. Dit kan ook niet anders. Daar de man die bidt een man is, die leeft met het Woord van de Heere. Het leven bij en met het Woord

Biddag voor gewas en arbeid.

De jaarlijkse biddag mocht weer gehouden worden. Gods Woord zegt: "Bidt zonder ophouden." Gezien de vele zonden en de veeziekten is er alle reden tot gebed, verootmoediging en bekering.

Mond- en klauwzeer.

We leven mee met de agrariers in ons vaderland die getroffen werden. Het is een zeer ingrijpende zaak als de vee-stapel wordt geruimd waar jarenlang mee gewerkt is en een band mee is ont-staan. In verband met dit alles dachten wij er goed aan te doen een artikeltje te schrijven naar aanleiding van een brochure van J.C. Ryle die voor het eerst verscheen in negentiende eeuw en ook voor onze tijd nog veel te zeggen heeft.

Verschijningsdatum volgende num-mer.

Het volgende nummer zal D.V. 12 april verschijnen. Zouden de scriben-ten ervoor willen zorgen dat de copy donderdag 5 april in ons bezit is? Bij voorbaat hartelijk dank voor de mede-werking.

AvH.

is het kenmerk van een diens knecht van de Heere en in het gebed worden de daden des Heeren, gedaan in het verleden, naar voren gebracht. De daden bleven spreken. Als het goed is wordt het verleden ook nu niet verge-ten. Het wordt overdacht en uitgespro-ken. In het gebed treffen we regelmatig de aanspraak 'Gij' aan. Gij hebt, Gij zijt, Gij hebt! Het doen van de Heere in de woestijn. De Heere heeft het volk daarin niet gebracht om het te laten verdwalen, verhongeren of omkomen. Juist in dat onherbergzaam oord zou de Heere laten zien en onder-vinden, Wie Hij is. De Heere geleidde op de weg, die zij moesten gaan. Overdag was er de wolkkolom en 's nachts de vuurkolom. Van die wolk ging een machtige werking uit. Er werd in gezien de trouwe zorg van de Heere. En dat op de hele weg. Veertig jaar lang. De geestelijke zorg ontbrak niet. De Heere daalde neder op de berg Sinai. Hij sprak met hen en gaf Zijn wetten aan Israel. Betrouwbare, goede wetten die beoogden het heil van het volk. Met nadruk werd in het gebed

beleden: Gij hebt hun gegeven rechtmatige rechten en getrouwe wetten, goede inzettingen en geboden. Apart wordt genoemd de heilige Sabbat. Van die dag wordt gezegd, dat deze hun toen bekend is gemaakt. Nu moeten we dit zo verstaan, dat die dag op zich reeds bekend was. We kunnen dit lezen in Exodus 16. Maar nu werd onthuld het eigen-soortig karakter voor Israel. Bij de schepping was de wet reeds ingesteld, maar als Israel bij de Sinai als volksgemeenschap gaat leven, krijgt de Sabbat betrekking op heel het leven van Israel. Het volk gaat leven bij en door de Sabbat. Zo is de wil van de Heere nog. Wanneer het zegenen en het heiligen van de zondag niet worden gezien en beleefd, blijven de gevolgen niet uit. Zijn onze ogen daarvoor open? Is er de meelevenheid, het gebed wanneer daar financiële gevolgen dreigen, als men Gods dag wil blijven eren? Er zijn in het gemeentelijke leven meer taken dan doorgaans gedacht wordt. Ethische zaken zijn belangrijk, maar laten we sociale zorgen of dreigende omstandigheden niet onderschatten. De dagelijkse zorg van de Heere wordt ook beleden. Geschonken is brood uit de hemel tot stilling van de honger en water tot wegneming van de dorst. Wonderlijk en rijk was de onderhouding van de Heere. Van dag tot dag. De hand van de Heere in het verleden rijk betoond, werd opgemerkt en niet vergeten. Is dat bij ons ook het geval? Weten jongeren alleen maar af van de crisistijd en de kleine behuizing? De daden van de Heere waren er. Veel heb ik ervan gehoord. Hoe is het bij ambtsdragers, vaders en moeders? Wat geven we door van het voorgeslacht? Er wordt weleens gezegd: we zijn ver van huis. Nu, we zijn ver van huis, wanneer de hand van de Heere gezien en werkend in het verleden ons onbekend is, ons niets meer te zeggen heeft. En hebben wij het in bepaalde opzichten beter, fortuinlijker, waar brengt het ons en waar willen we jongeren van doordringen? Er is wat te leren en op te merken. De grote daad van de Heere bleek in het gaan in het beloofde land. De verovering van Kanaan was geen vrucht van Israels militair vermogen, maar van de trouw van de Heere aan Zijn eed. Door de Heere is Israel volk geworden en heeft men een volksleven gekend. Een volk met wetten. Een volk met de woorden van de Heere. De dienst van de Heere. Steeds was er een zorgende Heere. Zo de hand, de trouw, de grote, machtige hand van de Heere

te zien in het verleden en te belijden voor Hem, ook nu, is naar het Woord van de Heere. Wanneer het Woord 'beter' in welk opzicht ook, gebruikt wordt, los van verootmoediging en erkenning van de Heere is het mis met ons, al zijn we nog zo rechtzinnig. Triest is het wanneer tijdens het gesprek wordt gehoord, zo leefden wij met onze kinderen en daar moesten wij het thuis mee doen. Drie, vier op een kamertje. Of op zolder met een gordijn in het midden. Links slapen de jongens en rechts de meisjes. Mijn vader, grootvader was arbeider, werkend van de vroege morgen tot de late avond,

maar ik heb een opleiding gevolgd en heb nu die functie. Ik zeg het misschien wat zwart-wit, maar het zal niet tegengesproken kunnen worden. Men is op een goede plaats in kleinheid voor de Heere met het: Wie ben ik Heere, HEERE en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt? Ontbreekt het, en het verandert niet, dan zal men gelijk zijn aan de rijke dwaas waarvan Jezus zegt: niet rijk in God. Dat is niet met God de Heere rekenen, niet in Hem het leven en vreugde kennend.

Ds. M.C. Tanis.

Een vermaan om voorzichtig te zijn

Graag zou ik met u willen praten over openbaringen, met name over het krijgen daarvan. In mijn jonge jaren heb ik ten aanzien van de roeping tot dienaar des Woords de Heere willen dwingen om door het zenden van een engel mij die roeping te bevestigen. 't Was op een dag aan het ontbijt dat mijn vader mij vroeg: "heb jij vannacht ook dat licht gezien?" Hij bedoelde het noorderlicht. Maar ik dacht: nu heeft de Heere een engel gestuurd en ik heb geslapen. 'k Was geheel van streek. Een poosje daarna vertelde ik het aan mijn dominee, die zei: "jongens, je moet het niet verwachten van iets bijzonders; later heb je daar toch geen houvast aan, satan zal je wijs willen maken dat het een zinsbegoocheling is geweest, je moet letten op de wenken van Gods voorzienigheid. Zo wordt de roeping van Godswege veel vaster. Ik heb in de jonge jaren nog een les geleerd. Er was de vaste overtuiging, dat een verbroken verkering hersteld zou worden. Dat meisje had ik intens lief. O hoe heb ik gemeend dat het Gods wil was dat ik haar zou terugkrijgen. Evenwel – later heb ik de Heere ervoor gedankt dat dit niet gebeurd is. Wat ik bedoel? Wel – ik kan zo maar menen dat wat ik graag wil de Heere dat ook wil. Dat gevaar dreigt zo menigmaal.

Ik heb iemand gekend die zo'n beetje als openbaringsorgaan van God in een gemeente bekend stond. Wat geschiedde er? Wel, de gemeente was vacant. Een dominee werd beroepen. De "profetes" maakte overal bekend dat de beroepen predikant zou komen. De Heere had het haar geopenbaard. Echter – er volgde een bedankje. 't Gevolg was 't schaamrood op de kaken, onttroning en ontkroning en al

spoedig verhuisde het gezin naar een andere gemeente, zogenaamd omdat de gemeente niet meer deugde.

Toen ik als kandidaat beroepen werd, kreeg ik drie brieven uit drie verschillende gemeenten, met het bericht dat de Heere had geopenbaard, dat het beroep zou worden aangenomen. Dit en de lessen die de Heere mijzelf geleerd had, hebben mij een zekere nuchterheid gegeven, voor mijzelf en ook tegenover anderen.

In mijn eerste gemeente ontmoette ik al spoedig een oudere vrouw, die zei: "dominee, de Heere had mij geopenbaard dat u zou komen". De vraag kwam tot haar: "waarom hebt u mij dat niet geschreven?" Haar antwoord was kinderlijk eenvoudig: "dat hoefde toch niet, dominee? Wat de Heere gezegd heeft, dat zal Hij toch ook doen?" Zo werden haar woorden voor mij tot bevestiging van mijn gaan naar die gemeente.

In deze gemeente trapte in een eredienst de organist door de orgelpedalen. De kerkenraad besloot toen om een ander orgel te kopen. 's Zondags uit de kerk stond een zuster mij op te wachten om te zeggen, dat de Heere haar had geopenbaard dat het nieuwe orgel de ondergang van de gemeente zou worden. Diezelfde zuster stond mij na verloop van tijd wederom op te wachten. Ze deelde mee dat er een ban in het leger was; er mocht geen Avondmaal meer gehouden worden. Haar werd gevraagd om de Heere te bidden dat Hij ook de naam bekend zou willen maken, en mij die naam dan mede te delen. Het wachten op haar komst was echter tevergeefs.

Er lag een zuster in het ziekenhuis. Toen ik haar kwam opzoeken, gleed ze van haar bed af en zei: "dominee, ik

heb je wat te vertellen, maar dat kan niet hier op de zaal. Na veel moeite kregen we toch een kamertje ter beschikking. Daar gezeten kreeg ik te horen: "de Heere heeft tot mijn ziel gezegd: zie, Ik heb u in beide handpalmen gegraveerd". Mijn reactie was: "dat had u mij toch ook wel op de zaal kunnen vertellen?" Ze werd pinnig en venijnig: "daar heeft niemand iets mee te maken, of gelooft u mij niet?"

Laat ik nu maar stoppen met voorbeelden te noemen. Elke pastor kan ze met zoveel aanvullen.

Wat ik bedoel met dit geschrijf? Dit: laten we toch voorzichtig zijn. We hebben zo'n arglistig hart. We willen zo graag iets zijn. Ons een kroon opzetten of op de troon gaan zitten. Boven anderen uit. De een op maatschappelijk terrein; de ander op kerkelijk terrein, weer een ander op geestelijk terrein. Jezelf verheffen, en daarbij God gebruiken, of beter gezegd misbruiken. Zwaar geschut in het veld brengen om de ander te overtuigen. Eens bracht Israël de heilige ark in de

strijd. Men dacht zo automatisch God aan z'n kant te hebben. Tot welk een dwaasheid kan een mens al niet komen!

Wat kan het geloofsleven van een kind van God al niet een deuk krijgen wanneer het in het leven niet gaat zoals gedacht werd. Hoe kan onttroning en ontkroning tegenover anderen al niet in een psychische nood brengen.

Denk nu niet dat ik alles overboord werp. Geenszins, want de Heere spreekt gewis tot elk die voor Hem leeft. Hij spreekt door Woord en Geest. Nooit buiten het Woord om. Hier is de toets. Toch zeg ik u, als de Heere gesproken heeft, vraag Hem of Hij het herhalen wil. De psalmdichter zegt: "God sprak tot mij eenmaal een woord, tot twee keer toe heb ik het gehoord". Zo gaan we een veilige weg. Zo geven we aan dat we zelfkennis hebben. Dat we weten een hart te hebben dat bedrieglijk is. Met scha en schande moeten we ook wat dit betreft wijs worden.

Ds. P. van Zonneveld

De aanspraak van het gebed

De Zaligmaker heeft rijk gebedsonderwijs gegeven. Dit geldt niet alleen de inhoud van het gebed, maar ook de aanspraak van het gebed. Christus heeft geboden God aan te spreken als "onze Vader". Maar wie mogen en kunnen dit zeggen? Boston merkt op dat alleen Gods kinderen aangenaam kunnen bidden omdat zij alleen God echt Vader kunnen noemen. Van nature zijn wij uit de vader de duivel. Wie uit de vader de duivel is, kan niet pleiten op de voorrechten van het kindschap Gods. Maar dan zouden we wel de vraag kunnen stellen: Mogen zij die God geen Vader kunnen noemen dan niet bidden? Mogen zulken niet roepen tot God? Ook zij hebben de plicht om te bidden. Het gebed is op zichzelf genomen geen zonde maar een plicht door de Heere bevolen. Maar de manier waarop onbekeerden bidden maakt het gebed tot zonde. Is het dan maar niet veiliger en beter niet te bidden? Maar, zo schrijft Boston, het nalaten van het gebed is een nog grotere zonde. De vraag zou evenwel gesteld kunnen worden of het niet nutteloos is voor onbekeerden om te bidden omdat het gebed toch niet Gode aangenaam is. Hierop antwoordt Boston dat de Heere het gebed niet kan aanzien omdat het aangenaam is in

zichzelf, maar wel omdat het Zijn inzet is en daarom kan de Heere onbekeerden op het gebed goed doen. Hebben zij die de Heere mogen vrezen altijd wel de vrijmoedigheid om de Vadersnaam op de lippen te nemen? Het kan voorkomen dat Gods kind de Vadersnaam niet op de lippen durft te nemen. Misschien herkent u zich daarin. Boston omschrijft zulken als volgt: "Gods kinderen voor wier oog de betrekking waarin zij tot God staan, verborgen is." Maar hier mag niet in berust worden. Het is hun plicht om te staan naar zekerheid. Maar zij mogen ondertussen het gebed zeker niet nalaten. Wie tot God nadert in het gebed dient te komen in de Naam van Zijn Zoon, het enige fundament van al het vertrouwen van Gods kinderen. Alleen door Jezus Christus is er toegang tot de Vader in het gebed.

Het is ook door de Geest der aanneeming, die de Geest van Christus is, dat God Vader genoemd kan worden. De Heilige Geest wekt op tot bidden en spoort ertoe aan met alle noden tot de Heere te gaan. Gods kinderen mogen met een kinderlijke genegenheid tot de Heere naderen in het gebed. Maar ook met heilige eerbied. Vertrouwelijkheid mag niet leiden tot geringschatting. Het is net als met een aardse vader.

Deze betoont liefde tot zijn kinderen en heeft gezag over zijn kinderen. Daarom is kinderlijke eerbied noodzakelijk. De Heere eist ook dat we vertrouwen dat Hij al onze noden zal vervullen. De Heere staat niet onverschillig tegenover Zijn kinderen. Wie Gods volk aanraakt, die raakt immers Zijn oogappel aan. Het gaat de Heere met eerbied gesproken ter harte wat er met Zijn kinderen geschiedt. Zijn oog is op hen in alle omstandigheden van het leven. Mag u daarbij leven? Welk een troost dit te mogen beleven. Al zijn er dan nog zoveel ogen van vijanden op Gods kind gericht, het betekent oneindig veel meer dat het oog Gods in Christus in gunst op hem geslagen is.

De liefde van de Heere tot Zijn kinderen is groter dan de liefde van een moeder tot haar kinderen. Het is mogelijk dat een moeder haar zuigeling vergeet, maar het is onmogelijk dat de Heere Zijn kinderen vergeet. Soms lijkt het alsof dit wel zo is. Alsof de Heere Zijn kinderen niet helpt. Die gedachte komt op als op het noodgeschrei de Heere niet spoedig verlossing zendt. Maar dan dient bedacht te worden dat de Heere ook met de moeite in dit leven het welzijn van de Zijnen op het oog heeft. Ook de moeite moeten medewerken ten goede. De moeite blijven zolang als de Heere het goed acht voor Zijn kinderen. Er komt verlossing als de Heere het goed oordeelt dat de moeite worden weggenomen. Het is genade in zulke wegen geduldig te zijn, God God te mogen laten en de Heere te verwachten. Opmerkelijk dat er niet staat 'mijn Vader', maar wel 'onze Vader'. Er wordt dus meervoud gebruikt. Dat wil niet zeggen dat er nooit in het enkelvoud gebeden mag worden. Want we lezen bijvoorbeeld in Ezra 9: 6 dat er gebeden wordt in het enkelvoud: "En ik zeide: Mijn God, ik ben beschaamd en schaamrood om mijn aangezicht tot U op te heffen, mijn God." Het meervoud leert ons dat we niet alleen in het verborgen dienen te bidden, maar ook in het openbaar, bijvoorbeeld in het huiselijk gebed. We moeten bidden niet alleen voor onszelf, maar ook voor anderen. De Schrift gaat ons daarin voor. Er werd door de gemeente een gedurig gebed gedaan voor Petrus toen hij in de gevangenis zat. In 1 Tim. 2: 1 en 2 staat dat er smekingen, gebeden, voorbiddingen en dankzeggingen gedaan dienen te worden voor alle mensen, voor koningen en allen die in hoogheid zijn. Bidden met en voor anderen behoort tot de gemeenschap

der heiligen. Tot de aanspraak van het gebed behoren ook de woorden "Die in de hemelen zijt". Deze woorden zien op de soevereine macht des Heeren en op Zijn heerschappij over allen. Wie in het gebed tot de Heere nadert dient te beleven dat de Heere helpen kan in de grootste moeiten en dat niets voor Hem te moeilijk is. Aardse vaders kunnen niet altijd helpen, maar de Vader in de hemel is almachtig en kan dus in iedere omstandigheid helpen. Ook roepen de woorden "Die in de hemelen zijt" op tot hemelsgezindheid in het gebed. Zij roepen op tot eerbied. Wat is het een onuitsprekelijk wonder dat de Heere vanuit de hemel neerziet op nietige aardwormen. Ook geven de woorden "Die in de hemelen zijt" aan dat de ware bidder als een vreemdeling op aarde dient te naderen tot de Heere. Er dient verlangen te zijn een plaats te krijgen in het gezelschap van de heiligen en engelen. Mag u het vreemdelingschap beleven? Mag u hemelsgezind zijn? Mag u zoeken de dingen die boven zijn? Is er bij tijden het verlangen ontbonden te zijn en met Christus te zijn? Welke ware bidder schiet hierin niet tekort als hij deze zaken overdenkt en naast zijn gebeden legt? Het is een ontzettende zaak als een onbekeerde geen lid te zijn van het hemelse gezin en dus geen grond te hebben om de aanspraak "Vader" te gebruiken. Zij behoren tot een ander gezin, namelijk het gezin van de hel.

Mond- en Klauwzeer

Waren de Egyptische tovenaars wijzer dan vele inwoners van ons land? De derde plaag die over Egypte kwam was luizen aan mensen en aan het vee. Toen zeiden de tovenaars van Egypte: "Dit is Gods vinger", Exodus 8: 19. Ryle schreef in 1865 naar aanleiding van een mond- en klauwzeer epidemie de volgende woorden neer: "Het zou fijn zijn als alle Engelsen zo wijs waren als deze Egyptenaren!" Ik vrees dat het ook van vele Nederlanders geldt. Waren zij die regeringsverantwoordelijkheid dragen alsook de onderdanen zo wijs als de tovenaars van Egypte.

De oorsprong van deze plaag.

We lezen op blz. 4 van de opnieuw uitgegeven brochure over mond- en klauwzeer: "Ik antwoord zonder aarzelen, dat deze plaag van God komt.

Smeeke tot de Heere dat Hij u make van een kind van de satan tot een kind van God. Zoek toch boven alle dingen een kind van God te worden.

Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. God kan geen Vader genoemd worden zonder het ware geloof.

Hoe rijk zijn Gods kinderen ondanks de verdrukkingen die zij moeten meemaken. Zij mogen onder alle omstandigheden tot hun Vader in de hemel naderen. Als alle hulp hen ontvalt, zal de Heere hen blijven gedenken in Zijn Vaderlijke zorg, liefde en trouw. Hij zal ondersteunen op het gebed en op Zijn tijd verlossen. Als dood en graf naderen zou dat niet met verschrikking, maar met vreugde aanschouwd dienen te worden, zo schrijft Boston. Want de dood zal Gods kind brengen naar het Vaderhuis met zijn vele woningen. Christus is voorgegaan om plaats te bereiden voor Zijn Kerk. Welk een troost op Hem te mogen zien Die bidt: "Vader, Ik wil dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt." Dat gebed wordt altijd verhoord. Want de Zaligmaker eist de zaligheid der Zijnen op grond van Zijn lijden en sterven, op grond van Zijn gestorte Bloed, waarmee Hij ten hemel is ingegaan. Gods kind, zal door de Heere Zelf hiertoe bereid, op Gods tijd, opgenomen worden in heerlijkheid.

Ds. A. van Heteren.

de dagen van David? Het was God (2 Samuel 24: 15). Wie zond de honger in de dagen van Elisa? Het was God (2 Koningen 8: 1). Wie zond de zware wind en storm in de dagen van Jona? Het was God (Jona 1: 4)." Gods voorzienigheid gaat immers over alle dingen. Hier is niets van uitgezonderd. Ook niet wat er nu gebeurt in Engeland en in Nederland. "Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de HEERE niet doet?" (Amos 3: 6). Veeziekten zijn geen gevolg van bepaalde natuurwetten zonder meer. De Heere regeert over alle dingen. Ryle ziet ook de vraag onder ogen of God niet te liefdevol is om een plaag als mond- en klauwzeer te zenden. Hij stelt terecht dat iemand die kinderen heeft, zijn kinderen corrigeert en kastijdt als dit nodig is. We lezen op blz. 6: "Er is zelfs liefde in deze zware plaag die ons nu treft. De veeplaag is de vinger van een wijs en liefdevol God."

Oorzaken van deze plaag.

Ryle wijst als het gaat om de oorzaken van mond- en klauwzeer in zijn dagen op de zonden van Engeland. Hij verwijst daarbij naar meerdere Schriftgegevens. Bijvoorbeeld Amos 9: 8 "Zie de ogen des Heeren HEEREN zijn tegen dit zondig koninkrijk, dat Ik het van den aardbodem verdelge." God is eeuwig Dezelfde, Hij verandert nooit. Ryle verwijst naar verschillende zonden, waarvan vele ook op de tegenwoordige toestand in Engeland en in Nederland van toepassing zijn. Hij schrijft over hebzucht, weelderigheid en genotzucht. Verder over ont-heiliging van de dag des Heeren. Dronkenschap. Overtreding van het zevende gebod. Een groeiende tendens om positief naar de Rooms- katholieke Kerk te kijken. De groeiende neiging tot scepticisme en ontrouw waarbij Ryle verwijst naar zogenaamde theologen die veel van wat in de Bijbel staat betwijfelen. De zonden worden nog verzaamd door het feit dat God in het verleden vele bemoeienissen heeft willen houden met Engeland.

Zouden wij de lijnen niet doortrekken? In Nederland worden ook al de zonden aangetroffen die Ryle opnoemt.

Bovendien zouden we kunnen verwijzen naar de euthanasiewetgeving die tot in het Europees parlement veront-rusting veroorzaakt en onderwerp van gesprek is. Ons eertijds rijk bevoorrechte Nederland loopt voorop in zondige ontwikkelingen. Zouden wij Gods vinger niet opmerken in de varkenspest die kort geleden gewoed

heeft, in de BSE-gevallen en nu ook in de mond- en klauwzeer die ook tot ons land is doorgedrongen?

Oproep door deze plaag.

Het is niet verkeerd dat politici en medici proberen deze plaag onder controle te krijgen. Wel zetten wij kritische kanttekeningen bij het massaal vernietigen van gezond vee. Onzes inziens ethisch onverantwoord. Het is goed dat boeren proberen besmetting te voorkomen. Maar is dit alles genoeg? Neen. Ryle roept op tot een bezien van onze levenswandel. Al in de dagen van Ryle gold dat er veel haast, drukte en rusteloosheid was. Hij roept op meer tijd te nemen voor het lezen in de Bijbel, voor het heiligen van de zondag, voor het dienen en eren van God. Ryle roept op tot verootmoediging voor God en tot een breken met de zonden en verbetering van de wegen die bewandeld worden. De zonden van een land en een volk zijn de optelsom van de zonden van alle inwoners van een land. Laat ieder de invloed die hij heeft aanwenden om zonden in anderen te beteugelen. Hierbij valt te denken aan ouders, leraren en werkgevers.

Ook roept Ryle op tot meer betoon van barmhartigheid in de wereld.

Het laatste wat Ryle noemt is gebed tot God of Hij de straf weg wil nemen. Hij verwijst daarbij naar 2 Kron. 7: 13 en

14 "Zo ik pest onder Mijn volk zende; en Mijn volk, over dewelke Mijn Naam genoemd wordt, zich verootmoedigen en bidden, en Mijn aangezicht zoeken en zich bekeren van hun boze wegen; zo zal Ik uit de hemel horen en hun zonden vergeven en hun land genezen." De inwoners van Nineve verootmoedigden zich en riepen sterk tot God en de Heere hoorde en verdiert de stad niet. De Heere is barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van goedertierenheid. We besluiten met een citaat uit het gebed dat in de brochure van Ryle is opgenomen: "We erkennen nederig dat we Uw kastijding verdienen, vanwege onze vele nationale zonden. Maar spaar ons, goede God, overeenkomstig Uw grote genade. Handel niet met ons naar onze zonden. Neem deze verschrikkelijke plaag van ons weg, en breng genezing aan ons vee. Bovenal, wek waarachtig berouw onder ons op, en doe de ware godsdienst in ons land groeien."

De Heere werke verootmoediging en bekering ook in Nederland en neme genadig de plaag weg.

Ds. A. van Heteren.

N.a.v. "Dit is God vinger" door J.C. Ryle (1816- 1900) uitgave Lectori Salutem, Postbus 229, 2990 AE Barendrecht, Rotterdam 2001, 12 blz. f. 3,50.

gaan, tenzij de jongen zich volledig overgaf aan de dienst van de HEERE. Dit is door Gods genade gebeurd.

Wat moet je doen?

Laten we eerst gaan luisteren naar de Bijbel. In 2 Korinthe 6: 14 staat 'trekt niet een ander juk aan met de ongelovige.' Paulus waarschuwt tegen een gemengd huwelijk, d.w.z. van een gelovige met een ongelovige. Ik denk dat dit duidelijk is. We weten uit de bijbel dat er uitzonderingen zijn te noemen, zoals Ruth de Moabitische, die met Boaz trouwt.

Nu ga ik terug naar de bovenstaande vraag. Wat moet je doen, wanneer je verliefd wordt op iemand die niet opgevoed is met de bijbel en nooit naar de kerk gaat? Als er nog geen sprake is van verkering, moet je jezelf heel goed bedenken waar je aan gaat beginnen. Praat er eens met een ander over, bijvoorbeeld met je ouders. Verkering en verlovings hebben alles te maken met een toekomstig huwelijk. Als je jong bent overzie je de gevolgen niet, wanneer je beide op een heel verschillende wijze bent opgevoed. Er zullen telkens allerlei meningsverschillen ontstaan. Denk eens aan het twee keer naar de kerk gaan. Jij bent er bij opgevoed, maar die ander niet. Zullen jullie het allebei volhouden om twee keer naar de kerk te gaan? We kunnen dit voorbeeld uitbreiden met levensstijl, kleding, T.V.-bezit, schoolkeuze voor kinderen, dopen, enz. Als de verkering dan wel doorgaat? Ik denk dat je jezelf eerlijk moet afvragen of alles naar de wil van God is. Soms leidt de HEERE het zo, dat blijkt uit de bovenstaande voorbeelden. Je ziet dat zij die van buiten komen, ook door Gods genade verder gebracht worden, dan alleen maar een keuze voor de kerk omwille van de ander. Laat dat jouw gebed mogen zijn. Spreek daar eerlijk over met de ander. Zeg dat jij wel verder wilt, wanneer ze bereidt is om de HEERE persoonlijk te leren kennen. Je voelt wel aan dat dit ook iets zegt van je eigen relatie tot de HEERE. Alleen als jezelf dichtbij God leeft, kun je zo'n relatie aan. Zonder genade zul je toch verslappen in je keuzes, die belooft bij een gesprek met je ouders of tijdens een huwelijksgesprek. Misschien vind je dit te sterk uitgedrukt. Dan vraag ik je: weet jij dan niet dat je hart van nature de wereld lief heeft? Jouw hart is meer geneigd om water bij de wijn te doen, dat radicaal te gehoorzamen aan Gods Woord.

Voor de jeugd

Je krijgt verkering met een iemand die nooit naar de kerk gaat, helemaal niet opgevoed is met Gods Woord en een hele andere levensstijl er op na houdt. Je wilt aan je ouders vertellen en je weet bij voorbaat al dat ze heel erg zullen protesteren. Eerst maar een lange tijd er stiekem mee doorgaan? Of moeten we er anders mee omgaan, eerlijker?

Plaats van ontmoeting

Waar heb je elkaar ontmoet? Dat is van belang, immers je bent niet plotseling met elkaar in aanraking gekomen. Aan verkering gaat toch een eerste kennismaking vooraf. Als je de ander ontmoet hebt op een plaats waar je niet hoort, dan zit je al helemaal fout. Je zult dan eerst zelf tot bezinning moeten komen en je afvragen waar je mee bezig bent. Jouw verkering heeft dan alles te maken met een werelds leven, waar je zelf voor gekozen hebt. Een leven dat volstrekt in strijd is met

Gods Woord. God roept jou op om met zo'n werelds leven radicaal te breken, dus ook met zo'n verkering. Toch zijn er andere voorbeelden te noemen, die anders liggen. Bijvoorbeeld iemand heeft contact met een buurjongen of meisje of een collega op het werk. Op die manier kan er een bepaalde vorm van vriendschap ontstaan, die uitgroeit tot een relatie. Ik ken zelf twee gevallen, waarbij het heel goed is gegaan. Een schippersjongen, die vroeger altijd met zijn vader meevoer, kreeg contact met een Rooms-katholiek meisje uit Frankrijk. Deze relatie is voor dat meisje tot zegen geweest. De HEERE heeft het willen gebruiken om haar onder de genademiddelen te brengen. Een ander geval is een broeder in het ziekenhuis, die verliefd werd op een verpleegster. Deze verpleegster was iemand die God vreesde, terwijl de broeder nooit naar de kerk ging. De verpleegster stond heel stevig in haar schoenen en wilde geen verkering aan-

Ik wil positief eindigen. Gelukkig zijn er hele goede voorbeelden te noemen, van echtparen die door Gods Voorzienigheid bij elkaar zijn gebracht. Zij zijn naar elkaar toe gegroeid en hebben onder de zegen des HEEREN een gelukkig huwelijk gekregen. Vaak zijn in zulke gevallen buitenkerkelijken een voorbeeld geworden voor anderen in de kerk. Ontvang de hartelijke groeten van jullie vriend,

Ds. K. Visser

Jeugdappèl -16 LCJ; voor jou!

Je loopt door een winkelstraat met een groepje vrienden en vriendinnen, inmiddels ben je een beetje uitgekeken en besluit je om maar weer terug te gaan naar de bushalte. Maar... welke kant moet je nu op? Je staat op een kruispunt en je weet niet of je nu links, rechts, rechtdoor of terug moet om bij de bushalte te komen.

Vergaat het jou ook weleens zo in deze tijd? Er zijn zoveel 'mogelijkheden' voor jou en je vrienden, zoveel sporen die je kunt volgen in bijvoorbeeld je vrijetijdsbesteding, geldbesteding, muziekkeuze, kleding etc. Steeds weer klinkt bewust of onbewust de vraag: 'Doe ik dit wel of niet?, volg ik hem of ga ik met haar mee?', maar ook: 'wat wil ik nu eigenlijk zelf?' Het LCJ heeft daarom dit jaar het landelijk Jeugdappèl -16 het thema 'Spoorzoeken' gegeven.

Dit Jeugdappèl is speciaal voor jou en andere jongeren van 12-16 jaar en wordt op DV zaterdag 21 april gehouden in het Ichthus college in Veenendaal. (Vondellaan 4) Het programma duurt van 10.00 uur tot 12.00 uur. Onderdelen uit het programma zijn: Presentatie 'Levenspad', korte videopresentatie over allerlei sporen die je kunt kiezen, toespraken door ds. R. Kok en ds. H.H. Klomp. De Heere Jezus zegt: 'Volg Mij!' Hij wil jou Zelf op dat spoor brengen om Hem te volgen en uit al die sporen het goede spoor te kiezen. Verder is er ruim de gelegenheid om samen te zingen en 'bij te praten'. De zaal blijft namelijk tot 13.00 uur open, zodat je na afloop van het programma je meegebrachte lunchpakket rustig binnen op kunt eten. We hopen ook jou te ontmoeten op 21 april in Veenendaal.

Wil je meer weten? Kijk dan op www.lcj.nl of mail naar info@lcj.nl, wil je een persoonlijk antwoord op je vraag, bel dan naar Maarten van Middelkoop, de jeugdwerkadviser tel. 0184 417828.

Jeugdcontact -16 van het Landelijk Contact Jeugdverenigingen

Chr. Geref. Bezinningskring binnen de classis Leeuwarden

Op D.V. vrijdag 20 april 2001 hoopt voor bovengenoemde bezinningskring te spreken de weleerwaarde heer Ds. H.H. Klomp van Nunspeet. Onderwerp: "Droefheid naar God". Plaats: Chr. Geref. Kerk te Damwoude. Aanvang: 19.45 uur. Secretariaat: T.E. Teunissenweg 45 9104 ER Damwoude tel.: 0511-422773

De nieuwe euthanasiewet:

Laat uw Stil Protest klinken en kom op 10 april naar Den Haag. Het Platform Zorg voor Leven, waarin ruim 30 organisaties zijn vertegenwoordigd, organiseert op D.V. dinsdagmiddag 10 april aanstaande een stille bijeenkomst in Den Haag. Een Stil Protest tegen de ethische en juridische onaanvaardbare wetgeving op het gebied van euthanasie. De bijeenkomst vindt plaats op het moment waarop de Eerste Kamer over de nieuwe euthanasiewetgeving debatteert en stemt.

Op een waardige wijze willen we met vele anderen een signaal afgeven aan de Eerste Kamerleden dat euthanasie in strijd is met Gods heilzame geboden. Iedereen die uiting wil geven aan ongerustheid over de nieuwe wetgeving, wordt opgeroepen om op 10 april om 14.30 uur aanwezig te zijn op het Malieveld (verzamelpunt). De bijeenkomst vindt vervolgens om 15.00 uur plaats op het Plein te Den Haag. Tijdens de bijeenkomsten zullen vertegenwoordigers van diverse politieke, maatschappelijke en kerkelijke organisaties en een aantal studenten het woord voeren.

Voor meer informatie en aanmelding kunt u contact opnemen met een van de volgende organisaties:

- Christelijke Hogeschool De Driestar, tel. 0182-540333
- Evangelische Alliantie, tel. 0343-513693
- GMV, tel. 038-4218649
- RMU, tel. 0318-543030

Graag vernemen we of met hoeveel personen u komt en of u per auto of openbaar vervoer naar Den Haag komt.

Jaarvergadering VGS

De jaarlijkse algemene vergadering van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) zal D.V. gehouden worden op zaterdag 21 april 2001 in de Jurriaanse Zaal van het congrescentrum "De Doelen" te Rotterdam. Aanvang 09.30 uur, ontvangst met koffie vanaf 09.00 uur. Sluiting van de vergadering zal plaatsvinden om ± 12.30 uur.

In deze vergadering zal Ds. A.A. Egas, predikant van de Christelijke Gereformeerde kerk op Urk, een inleiding verzorgen met als titel "Het wezenlijke van christelijk onderwijs in deze tijd" Een bezinnend slotwoord zal gesproken worden door het bestuurslid Ds. W.J. Karels. Voor deze vergadering zijn uitgenodigd afgevaardigden en overige leden van de bij de VGS aangesloten (school)besturen en kerkenraden. Ook alle belangstellende onderwijsgeevenden zijn hartelijk welkom! Wij hopen dat velen hun medeleven met het reformatisch onderwijs zullen tonen door van hun belangstelling voor deze vergadering blijk te geven. Het bestuur,

*Ds. M. Golverdingen, voorzitter
Ing. A.L. de Boo, secretaris*

Boekbespreking

Dr. S.D. Post, **Bernardus Smijtegelt**, 201 blz., f. 38,50, Uitgeverij Den Hertog- Houten. In dit populair-wetenschappelijke boek wordt op boeiende, goed-leesbare wijze een levensbeschrijving gegeven van Smijtegelt en een overzicht van de werken die tot op vandaag gelezen worden. Smijtegelt leefde van 1665- 1739. Smijtegelt is predikant te Borssele, Goes en Middelburg geweest. Het gewone volk was zeer aan hem verbonden. Het kwam voor dat hij vanaf de kansel kritiek leverde op het leven en

Stichting Bureau Kraam & Gezinshulp.

omdat zorg meer is dan geholpen worden.....

Wij bieden u verantwoorde Kraamzorg en Thuiszorg indien u niet verzekerd bent tegen ziektekosten, maar ook als u verantwoorde zorg op maat wenst. Bij de BKG staat het gezin centraal en dat betekent(soms) meer dan standaard hulpverlening. Helpende handen zijn belangrijk, maar principieel verantwoorde zorg voor uzelf en uw gezin is de basis voor een goed herstel.

Onze verzorgenden zijn Rijksgediplomeerd en werken via bemiddeling van de Stichting BKG in gezinnen met een reformatorisch kerkelijke achtergrond door geheel Nederland.

Neem contact op om uw mogelijkheden te bespreken en u ontvangt vrijblijvend het BKG informatiepakket

Onze centrale inlichtingen en inschrijftelefoon voor **kraamzorg**,
Mevrouw Groeneveld: 0341-270778.

Bij voorkeur tijdens werkdagen tussen 09.00.uur en 13.00.uur.

Voor **thuiszorg** kunt u contact opnemen met Mevrouw Casteleijn: 0180-682219. (bij voorkeur tussen 13.00-15.00.uur of na 20.00.uur) Lukt u dit niet spreekt u dan onze voicemail in. U wordt dan zo spoedig mogelijk teruggebeld.

BKG

BKG de zorgverlener die voelt, wat u bedoelt

de politiek van de regenten, de toenmalige plaatselijke regeerders. Smijtegelt is tot vandaag bekend vanwege zijn keurstoffen, catechismuspreken en het gekrookte riet. Moge dit boek, dat zich vlot laat lezen, een aansporing zijn kennis te nemen van de inhoud van de werken van Smytegelt. Achterin is een lijst opgenomen van noten met de vindplaatsen in de werken van Smytegelt, zodat u het zelf citaten kunt naslaan in het verband waarin het oorspronkelijk stond. Een register van personen vergemakkelijkt het gebruik van dit boek. Smytegelt overleed op 74-jarige leeftijd. Maandenlang zat hij thuis, oud en ziek. Maar de eenzaamheid verdroef hem niet omdat hij God tot zijn gezelschap had. Hij zag uit naar het eeuwige leven. 'Ik kan niet langer leven. Och Heere, neem mijn ziel weg. Het sterfen is mij beter dan het leven. Ik heb een begeerte om ontbonden te wezen en met Christus te zijn. Dat is mij verre het beste.' Op de ochtend van zijn sterfen sprak hij deze woorden: 'Nu zal het haast gedaan zijn. Het zal niet lang meer duren. Mijn ontbinding is aanstaande.' We lezen op blz. 182: "Het was even voor half tien, toen Bernardus Smijtegelt stierf. Het was een zachte dood. In zekere zin een echte euthanasie."

Overstroming Karpaten 35.000 daklozen!

In het grensgebied van Hongarije en Oekraïne zijn 200 dorpen overstroomd. Meer dan 35.000 mensen zijn dakloos geworden. Kerken bieden noodhulp: voedsel en onderdak. Kom Over En Help heeft hulp toegezegd.

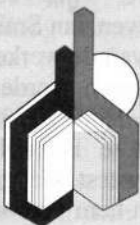
Help ons helpen!

Giro 3535181

Kerkenraden

Opnieuw een verzoek om hulp. Het is moeilijk om daarin een prioriteit aan te geven. Lectuur is van groot belang voor uitbreiding en toerusting van de kerken in Oost-Europa. Op dit moment echter moet er dringend geholpen worden in de Karpaten. Duizenden mensen zijn door de overstromingen alles kwijt geraakt. Voor beide verzoeken geldt: als het enigszins mogelijk is, help mee!

Kom Over En Help stemt hulp af met andere organisaties

Stichting Kom Over En Help

Postbus 138 • 3860 AC Nijkerk • Tel. 033 - 246 32 08

Hulp aan kerken en christenen in Oost-Europa

Bijbels in
Statenvertaling

GBS

Zoekt u een passend geschenk voor belijdenis?

Kleine zakbijbel met Psalmen en Formulieren,
en tien landkaartjes.
Afmetingen 8,5 x 12,5 cm, zwart,
met goudopdruk en leeslinten.

D31	kunstleer, kleursnee	f 56,-
D32	leer, goudsnee	f 97,-
D33	kunstleer, kleursnee, duimgrepen	f 107,-
D4-21	leer, goudsnee, duimgrepen, met landkaartjes	f 112,-
D5-21	leer, goudsnee, duimgrepen, ritssluiting, met landkaartjes	f 140,50

Grote zakbijbel 10,5 x 15,5 cm.

Uitvoering zoals kleine zakbijbel.

H31	kunstleer, kleursnee	f 69,-
H34	leer, goudsnee, duimgrepen	f 169,-
H35	idem, met ritssluiting	f 210,-

Gereformeerde Bijbelstichting

Postbus 168, 4140 AD Leerdam, tel.: (0345) 610 155